

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101994

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-12-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сьомак Оксана Юріївна

2. Oksana Y. Somak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5437-4487

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 15-12-2023

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ

23.103.018_ID2754

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18, 18.31, 18.01, 18.07.23.05, 18.07.41, 18.07.47, 18.07.51, 18.07.65, 18.09.11

Тема дисертації:

1. Образні трансформації в руслі загальностильової еволюції іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть
2. Figurative transformations in general stylistic evolution's course of the Drohobychyna icon painting (the 15th – beginning of the 16th centuries)

Реферат:

1. Український середньовічний іконопис вирізняється завдяки особливим іконографічним, композиційним стилістичним і колористичним характеристикам у царині церковного мистецтва. Із теренів історичної Дрогобиччини (сучасний Дрогобицький район Львівської області України) походять найдавніші ікони, датовані XIV – початком XV століття, які є шедеврами українського малярства та надзвичайно цінною складовою духовної спадщини України. Збережені ікони Дрогобиччини XV – початку XVI століть є невіддільною і вагомою частиною українського іконопису і втілюють складні процеси образної трансформації у руслі (річищі загальностильової еволюції українського іконопису означеного часу.

Дисертація є першим дослідженням проблеми образних трансформацій в руслі загальностильової еволюції іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть. Головна мета роботи – виявити і проаналізувати образні трансформації іконопису історичної Дрогобиччини і стилістично споріднених творів у контексті загальностильової еволюції українського іконопису XV – початку XVI століть. У дисертації здійснено стилістичний, іконографічний, компаративний аналіз найдавніших ікон з Дрогобиччини, продовжено систематизацію іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть, поглиблено дослідження іконографії та стилістики творів. Висвітлено процес стильової еволюції українського іконопису XV – початку XVI століть, виявлено приклади образних трансформацій в іконах Дрогобиччини зазначеної доби. Систематизовано джерельну базу дослідження іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть. Уперше комплексно досліджено іконописний спадок Дрогобиччини і стилістично пов'язаних творів XV – початку XVI століть, збережених у визначних музейних і церковних зібраннях України. Детально висвітлено відмінності іконографії, стилістики та манери письма ікони «Святий Георгій Змієборець» XIV століття із церкви Собору святих Йоакима і Ганни села Станія і образа «Святий Георгій Змієборець» початку – середини XV століття із церкви Перенесення мощей святого Миколая села Старий Кропивник Дрогобицького району. Усебічно досліджено питання походження ікон чину Моління XV століття, що зберігалися в церкві Воздвиження Чесного Хреста міста Дрогобич. Доведено умовність віднесення групи збережених ікон до первинного церковного опорядження. Виявлено характерні риси та стильові особливості іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть. Сформовано поняття «майстерня белзько-дрогобицьких ікон» як художньої майстерні історичної Перемишльської єпархії другої половини XV століття, малярський доробок якої було збережено на теренах міст Белз, Дрогобич та історичної Дрогобиччини. Виявлено витоки оригінальної стилістики майстерні белзько-дрогобицьких ікон, визначено манери, професійний рівень іконописців майстерні. Окреслено стилістичне коло «белзько-дрогобицького малярства», до якого належать пам'ятки з території історичної Перемишльської єпархії, а також за її межами, з другої половини XV – початку XVI століть на основі іконографічної та стилістичної спорідненості. Висвітлено питання візантійсько-балканських джерел іконографії та стилістики в українському іконописі XV – початку XVI століть. Сформульовано тезу про згасання стилю белзько-дрогобицького малярства на початку XVI століття. Прослідковано риси спорідненості між іконописом історичної Мармарощини і Галичини XV–XVII століть. Сформульовано гіпотезу про зв'язок автора ікони «Святий Георгій Змієборець» кінця XV – початку XVI століття з однойменної монастирської церкви села Ступниця до цехового малярства Малопольської школи із центром у Кракові. Доведено належність храмової ікони «Воздвиження Чесного Хреста» першої половини – середини XVI століття з однойменної церкви в Дрогобичі до «кола майстра іконостаєса з села Поляна» (історична Старосамбірщина, Львівська область). Віднайдено літературне джерело іконографії епізоду «Заслаб цар Костянтин» образа «Воздвиження Чесного Хреста» з Дрогобича. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що застосовано комплексний підхід для дослідження іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть. Доведено іконографічну і стилістичну спорідненість ікон Дрогобиччини зазначеного періоду, збережених на території історичної Галичини, зі стилістичними групами ікон з теренів історичної Лемківщини та Мармарощини. Окреслено процес образних трансформацій іконопису Дрогобиччини XV – початку XVI століть. Результати здійсненого дослідження можуть бути застосовані в наукових дослідженнях в галузі мистецтвознавства (художньо-стилістичний аналіз, атрибуція творів іконопису XV – початку XVI століть), музейної діяльності, викладання історії українського середньовічного іконопису, формуванні та систематизації державних і приватних збірок українського іконопису, популяризації українського іконопису на світовому рівні в контексті міжкультурних зв'язків.

2. The paper highlights the process of stylistic evolution of the Ukrainian icon painting of the 15th – beginning of the 16th centuries and presents examples of figurative transformations in icons of Drohobychyna of that time. The study of the thesis's references helped to single out and define the groups of monuments belonging to icon painting of historical Drohobychyna of the 15th – beginning of the 16th centuries and icons stylistically related to these artworks. The author describes in detail the differences between iconographic, stylistic features and painting manner of the 15th-century icon of St. George the Dragon Slayer from the church of the Assembly of Sts. Joachim

and Anna in the village of Stanilya of Drohobych district and the beginning-middle of 15th-century icon of St. George the Dragon Slayer from the Transfer of the Relics of St. Nicholas church of the village of Staryi Kropyvnyk, Drohobych district. The paper contains a comprehensive study of origin of icons of prayer tiers of the last quarter of the 15th century preserved in the Elevation of the Holy Cross church in Drohobych. The author proves the conditionality of attributing the group of preserved icons to the original church ornamentation. The author identifies distinctive and stylistic features of the icon painting of Drohobychyna of the 15th – beginning of the 16th centuries. The notion of “Belz-Drohobych Workshop”; is formulated as an art workshop of historical Przemyśl Diocese of the second half of the 15th century which painting heritage was preserved on the territory of Belz, Drohobych and Drohobychyna. The paper reveals the original stylistics of the Belz-Drohobych Workshop icons and outlines the manner and professional level of Workshop icon painters. There is an attempt to unfold a stylistic circle of Belz-Drohobych painting including monuments within the territory of historical Przemyśl Diocese and beyond its borders from the second half of the 15th – beginning of the 16th centuries against iconographic and stylistic kinship. Byzantine and Balkan sources of iconography and stylistics in the Ukrainian icon painting of the 15th – beginning of the 16th centuries are revealed. The argument on the gradual decline of Belz-Drohobych painting at the beginning of the 16th century is formulated. The author stresses upon the existence of similar iconographic features between icon painting of historical Maramureş and Galicia of the 15th – 17th centuries. The paper lays down the hypothesis on the connection of the author of the icon of St. George the Dragon Slayer (end of the 15th – beginning of 16th centuries) from the same name Church in the village of Stupnytsia with the painting workshop of the Malopolska school with its centre in Krakow. The author proves that the icon of the Elevation of the Holy Cross of the first half – middle of the 16th century from the same name Church in Drohobych belongs to artworks of iconostasis artist from the village of Poliana (historical Staryi Sambir district, Lviv region). The paper finds out the literary source of iconography of the episode “Emperor Constantine got ill” of the image of the Elevation of the Holy Cross from Drohobych. Scientific novelty implies a comprehensive approach to the study of icon painting of Drohobychyna of the 15th – beginning of the 16th centuries. The author proves iconographic and stylistic similarity of Drohobychyna icons of that period preserved on the territory of the historical Galicia with stylistic groups of icons from historical Lemko region and Maramureş. The process of figurative transformations in icon painting of Drohobychyna of the 15th – beginning of the 16th centuries is outlined. Practical significance of the results achieved. The results obtained could be put to practical use in scientific studies in the art criticism (artistic and stylistic analysis, attribution of icon painting works of the 15th – beginning of the 16th centuries), museum activities, pedagogical practice in the course of teaching history of Ukrainian medieval icon painting, creation and systematization of public and private collections of Ukrainian icon painting, promotion of Ukrainian icon painting on a global scale in the context of intercultural relations.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121 U 111260

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сьомак О.Ю. (2023). Храмова ікона з дрогибицької церкви Воздвиження Чесного Хреста початку/першої половини XVI ст.: стиль, майстерня. Український мистецтвознавчий дискурс. (1), 39–46.
- Сьомак О.Ю. (2022). Ікони Деісусу з дрогибицької церкви Воздвиження Чесного Хреста XV ст.: стиль майстерні та почерки іконописців. Art and design. №4 (20), 88–96.

- Somak, O., & Mazur, V. (2022). Компаративний аналіз деісусних ікон XV століття з Белза та Дрогобича. Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва», (32), 147–155.
- Сьомак О.Ю. (2020). Ікона святого Георгія Змієборця на чорному коні: два образи з Дрогобиччини. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. (Вип. 31. Том. 1), 224–233.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали; наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що вперше комплексно досліджено та систематизовано історіографію і джерельну базу дослідження, систематизовано наукові гіпотези щодо датування і атрибуції ікон дрогобиччини xv – початку xvi століть; здійснено аналіз художньо-стилістичних характеристик іконопису дрогобиччини xv – початку xvi століть, на основі збережених пам'яток систематизовано мистецьку спадщину дрогобиччини xv – початку xvi століть.

Соціально-економічна спрямованість: теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає у здійсненні комплексного мистецтвознавчого дослідження іконопису дрогобиччини xv – початку xvi століть

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами №2849-IX від 13.12.2022, № 2974-IX від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора.

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазур Вікторія Павлівна
2. Viktoriya P. Mazur

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1365-7581

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколюк Людмила Данилівна
2. Lyudmyla D. Sokolyuk

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9564-8672

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осадча Олена Анатоліївна
2. Olena A. Osadcha

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4990-6412

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Код за ЄДРПОУ: 21598958

Місцезнаходження: вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левицька Мар'яна Корнеліївна
2. Mariana K. Levytska

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.01, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0977-4470

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Українська академія друкарства

